AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO
I ARMII OBCYCH

Egz. Nr 1

Płk dypl. nawig. Marian TĘGOŚ

LOTNICTWO TAKTYCZNE I LOTNICTWO SIŁ LĄDOWYCH ARMII GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO. ~~ORAZ POGLĄDY NA ICH UŻYCIE~~

Wykład

WARSZAWA 1987

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO
I ARMII OBCYCH

Egz. Nr 1

Płk dypl. nawig. Marian TĘGOS

LOTNICTWO TAKTYCZNE I LOTNICTWO SIŁ LĄDOWYCH ARMII GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO. ~~ORAZ POGLĄDY NA ICH UŻYCIE~~

Wykład

WARSZAWA 1987

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O W P

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

[redacted]

Egz. nr ...

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY RWiAO

cz.p.o. płk dr Janusz WIŚNIEWSKI

płk dypl.nawig.Marian TĘGOS

LOTNICTWO TAKTYCZNE I LOTNICTWO SIŁ LĄDOWYCH ARMII PAŃSTW NATO ORAZ POGLĄDY NA ICH UŻYCIE

Wykład

WARSZAWA WRZESIEŃ 1987r.

WYKŁAD

z armii obcych na I kursie wojsk lądowych

I. TEMAT: LOTNICTWO TAKTYCZNE I LOTNICTWO SIŁ LĄDOWYCH ARMII PAŃSTW NATO ORAZ POGLĄDY NA ICH UŻYCIE.

II. CEL: Zapoznać słuchaczy z przeznaczeniem, zadaniami, organizacją i wyposażeniem lotnictwa taktycznego i lotnictwa sił lądowych NATO.

III. CZAS: 2 x 45' /90'/.

IV. METODA: WYKŁAD.

V. ZAGADNIENIA I PODZIAŁ CZASU: Czas

WSTĘP.

1. Przeznaczenie i zadania lotnictwa taktycznego NATO.
2. Organizacja i wyposażenie lotnictwa taktycznego państw NATO.
3. Przeznaczenie i zadania lotnictwa sił lądowych.
4. Organizacja i wyposażenie lotnictwa sił lądowych.

ZAKOŃCZENIE.

VI. POMOCE DYDAKTYCZNE: foliogramy.

VII. LITERATURA:

1. Siły powietrzne NATO. Charakterystyka, zadania, możliwości, bazowanie i zasady działania. Wyd.Zarządu II Sztabu Generalnego. Nr bibl. pf 20761.
2. Lotnictwo sił lądowych państw NATO. Wykład KRWiAO. Nr bibl. pf 2245.

WSTĘP.

Przeznaczenie i zadania lotnictwa taktycznego oraz jego organizacja i wyposażenie są zdeterminowane poglądami dowództwa NATO na charakter przyszłej wojny, co wyraża doktryna polityczno-militarna, strategia wojenna "elastycznego reagowania" oraz najnowsza koncepcja operacyjno-strategiczna "głębokie uderzenia"

Dowództwo NATO środkowoeuropejski TDW uważa za główny teatr ewentualnej wojny, a w związku z tym na nim ześrodkowano główne ugrupowanie sił i środków napadu powietrznego. Aktualny stan i wyposażenie lotnictwa taktycznego odpowiadają przeznaczeniem i zadaniom na współczesnym polu walki. Duża manewrowość w przestrzeni powietrznej, możliwość wykonywania zaskakujących uderzeń o dużej sile i na dużych głębokościach zarówno w wojnie konwencjonalnej jak i jądrowej, to podstawowe atuty tego rodzaju sił zbrojnych.

W wykładzie zostaną przedstawione tylko niektóre zagadnienia z obszernego materiału dotyczącego sił powietrznych NATO. Przeznaczenie, zadania i organizacja będą wystarczającą podstawą do studiów na pierwszym roku.

Zagadnienie 1. Czas .....

Przeznaczenie i zadania lotnictwa taktycznego NATO.

Lotnictwo taktyczne NATO przeznaczone jest do niszczenia wojsk, obiektów wojskowych, cywilnych i infrastruktury oraz lotnictwa przeciwnika w powietrzu i na ziemi zarówno w wojnie konwencjonalnej jak i jądrowej, w różnych warunkach atmosferycznych i o każdej porze doby. Bierze także znaczny udział w rozpoznaniu przeciwnika, zabezpieczeniu manewrowości powietrznej wojsk oraz działań specjalnych.

Lotnictwo taktyczne wykonuje swoje zadania przede wszystkim na korzyść sił lądowych, sił morskich i innych rodzajów lotnictwa. Jest zdolne do prowadzenia działań bojowych w całej strefie taktycznej /1000 - 1200 km/.

Do głównych zasad bojowego wykorzystania lotnictwa taktycznego NATO należą:

- niespodziewane i zmasowane atakowanie wielu obiektów rozmieszczonych na różnych głębokościach;
- ześrodkowanie wysiłku w decydujących momentach walki i operacji na głównych kierunkach;
- wysoka aktywność, stosowanie szerokiego manewru i duża głębokość oddziaływania na przeciwnika;
- wykorzystanie lotnictwa przeciwko obiektom, które nie mogą być skutecznie niszczone lub obezwładniane przez artylerię i taktyczne pociski rakietowe;
- scentralizowane dowodzenie lotnictwem taktycznym z jednoczesnym zachowaniem możliwości jego decentralizacji.

Charakterystyczną cechą lotnictwa taktycznego jest jego wysoka elastyczność, którą kształtują:

- duży zasięg samolotów;
- manewrowość;

- dyspozycyjność;
- uniwersalność wyposażenia.

Zasięg współczesnych samolotów lotnictwa taktycznego pozwala na wykorzystanie uderzeń na obiekty położone w znacznej odległości od lotnisk bazowania.

Wysoka manewrowość umożliwia szybkie przebazowanie samolotów w dowolny rejon i obszar geograficzny, a zdolność działania z różnego rodzaju lotnisk - ich operatywne ześrodkowanie i koncentrację na najważniejszych kierunkach operacyjnych.

Znaczna dyspozycyjność lotnictwa taktycznego umożliwia szybką reakcję na zaistaniałą sytuację bojową w dowolnym rejonie oraz osiągnięcie efektu zaskoczenia co do miejsca i czasu jego użycia.

Uniwersalność wyposażenia lotnictwa taktycznego stwarza możliwość wykonywania zadań bojowych o różnej intensywności, zarówno ofensywnych, jak i obronnych w szerokim zakresie prędkości i wysokości.

Zadania bojowe lotnictwa taktycznego. Do głównych zadań lotnictwa taktycznego należą:

- walka o zdobycie przewagi jądrowej i przewagi w powietrzu;
- wsparcie lotnicze sił lądowych na polu walki;
- izolacja rejonu działań bojowych;
- obrona powietrzna wojsk i obszaru państw NATO w granicach teatru wojny;
- prowadzenie rozpoznania;
- udział w przewozach powietrznych na obszarze teatru wojny i w operacjach specjalnych.

Walka o zdobycie przewagi jądrowej i przewagi w powietrzu może być prowadzona w ramach:

- globalnego natarcia jądrowego;
- natarcia jądrowego na TDW;
- wsparcia jądrowego.

Głównym celem globalnego natarcia jądrowego jest wywalczenie przewagi jądrowej, zniszczenie sił jądrowych i zasadniczych zgrupowań sił zbrojnych przeciwnika, zburzenie ośrodków ekonomicznych oraz zdezorganizowanie systemów kierowania państwami.

Możliwy podział wysiłku lotnictwa taktycznego na wykonanie głównych zadań w globalnym natarciu jądrowym przedstawia się następująco:

- wywalczenie przewagi jądrowej i przewagi w powietrzu /80%/[x] 50%[xx];
- izolacja rejonu działań bojowych /-/ 20%;
- prowadzenie rozpoznania powietrznego /20%/ 20%;
- wsparcie lotnicze sił lądowych /-/ 10%.

Natarcie jądrowe na TDW może obejmować kilka zmasowanych uderzeń, których siła, natężenie i czas trwania zależne będą od aktualnego w danej sytuacji stosunku strategicznych sił jądrowych od liczby celów i stopnia dokładności ich umiejscowienia, poniesionych strat własnych, możliwości dalszego narastania sił i innych czynników. Niezależnie od uderzeń zmasowanych, mogą być wykonane pojedyncze lub grupowe uderzenia jądrowe.

Natarcie jądrowe na europejskim teatrze wojny jest rozpatrywane jako jedna z głównych części globalnego natarcia jądrowego, które jest planowane i realizowane przez kierownictwo polityczno-wojskowe Stanów Zjednoczonych. Ma ono być wykonane w sposób scentralizowany pod kierownictwem naczelnego dowódcy sił zbrojnych NATO w Europie, we współdziałaniu z dowództwem strategicznych sił powietrznych Stanów Zjednoczonych i naczelnym dowództwem NATO na Atlantyku.

---

x/ Limit samolotów w okresie globalnego natarcia jądrowego.
xx/ Limit samolotów po okresie globalnego natarcia jądrowego.

Do wykonania uderzeń jądrowych w natarciu jądrowym na europejskim teatrze wojny dowództwo NATO może wykorzystać ponad 1000 środków przenoszenia broni jądrowej, ześrodkowanych na europejskim teatrze wojny i na Atlantyku. Oprócz tego na korzyść połączonych sił zbrojnych NATO w Europie uderzenia jądrowe mogą wykonywać samoloty strategiczne Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Francji, prawdopodobnie z zadaniem rażenia tych celów i obiektów, które nie mogą być niszczone środkami naczelnego dowództwa NATO. Obecnie główną rolę w natarciu jądrowym na teatrze działań wojennych odgrywa lotnictwo taktyczne i pokładowe, które może przenosić około 80% środków jądrowych oddziaływujących na cele położone w głębi.

Pociski rakietowe o przeznaczeniu operacyjno-taktycznym w dalszym ciągu pozostają środkiem uzupełniającym lotnictwo. W połowie lat osiemdziesiątych, w miarę ilościowego i jakościowego rozwoju broni eurostrategicznej /rakiet "Pershing 2" i pocisków samosterujących "Cruise"/ oraz wprowadzania jej do uzbrojenia, może ona stać się ważnym środkiem przenoszenia broni jądrowej.

Natarcie jądrowe na TDW ma być realizowane na głębokość 1000-1200 km. Według poglądów dowództwa NATO, pierwsze zmasowane uderzenie jądrowe winno być najsilniejsze. Podczas tego uderzenia wykorzystuje się ponad połowę środków jądrowych wydzielonych do natarcia jądrowego. Czas trwania pierwszego uderzenia na europejskim teatrze wojny może wynosić od jednej godziny i 40 minut do 2 godzin i 10 minut. Drugie uderzenie jądrowe może być wykonane po 6-12 godzinach, a trzecie - po 1-2 dniach. W celu określenia rezultatów uderzeń, w przerwach będzie prowadzone aktywne rozpoznanie z wykorzystaniem wszystkich jego rodzajów, a przede wszystkim sił i środków rozpoznani

powietrznego.

Jak wynika z przeprowadzonych ćwiczeń, a zwałszcza o rozmachu strategicznym typu "Wintex", sposób działań taktycznych oraz strategicznych sił powietrznych może być organizowany według dwóch wariantów. W pierwszym wariancie start głównych sił lotnictwa następuje jednocześnie z odpaleniem rakiet strategicznych, a sam nalot jest urzutowany w miarę podchodzenia fal samolotów do granicy państw i do obiektów uderzenia. W drugim wariancie start samolotów następuje w różnym czasie /zależnie od odległości ich bazowania od granic państw Układu Warszawskiego/, z takim wyliczeniem, aby główne siły lotnictwa jednocześnie przekroczyły granicę państwową bezpośrednio po wykonaniu uderzenia rakietowego.

W dowództwie NATO zwraca się dużą uwagę na wybór i dokładne rozpracowanie obiektów uderzeń jądrowych. Ataki jądrowe na najważniejsze stacjonarne obiekty zaleca się wykonać bez rozpoznania /na podstawie sanych rozpoznawczych zdobytych w czasie pokoju/, a na cele ruchome - w zasadzie po ich rozpoznaniu.

Wsparcie jądrowe wojsk może się odbywać w ramach natarcia jądrowego. Wsparcie w czasie działań zaczepnych obejmuje uderzenia na zawczasu wykryte obiekty w głębi obrony przeciwnika oraz uderzenia na zapotrzebowanie na obiekty wykryte w toku walki.

Ważnym elementem wsparcia jądrowego jest ogniowe przygotowanie natarcia, które obejmuje zarówno uderzenia jądrowe i lotnicze, jak i przygotowanie artyleryjskie. Uderzenia jądrowe wykonuje się przed przygotowaniem artyleryjskim, najczęściej na 20-30 minut przed natarciem. W niektórych przypadkach wojska mogą przejść do natarcia bezpośrednio po wykonaniu uderzeń

jądrowych, bez przygotowania lotniczego i artyleryjskiego.

Bezpośrednie wsparcie wojsk w obronie polega na wykonaniu uderzeń bronią jądrową na zasadnicze elementy ugrupowania bojowego wojsk przeciwnika, a przede wszystkim na jego środki napadu jądrowego i składy amunicji specjalnej, stanowiska dowodzenia itp. W obronie ruchowej większą liczbę ładunków wydziela się do wsparcia kontrataków. Natomiast w obronie stałej większość ładunków wykorzystuje się do utrzymania przedniego skraju obrony.

Głównymi środkami przenoszenia taktycznej broni jądrowej, stanowiącymi ważny czynnik wsparcia jądrowego są: lotnictwo taktyczne, pociski rakietowe i artyleria lufowa. Pociski rakietowe i artyleria lufowa mogą wykonać do 85% uderzeń jądrowych, a lotnictwo taktyczne - do 15%. Należy jednak zaznaczyć, że rola lotnictwa w przenoszeniu ładunków jądrowych w skali TDW znacznie wzrasta. Na przykład przewiduje się, że w pierwszym uderzeniu jądrowym wykonanym siłami całego TDW do 80% ładunków jądrowych będzie zrzuconych przez lotnictwo, zwłaszcza na cele położone w głębi operacyjnej.

Broń jądrowa może być także wykorzystana do wsparcia desantów powietrznych i morskich, odpierania kontrataków, zabezpieczenia wprowadzenia do walki drugich rzutów wojsk własnych, izolacji pola walki, niszczeń, obezwładnienia systemu transportu i zaopatrywania przeciwnika itp.

Walka o zdobycie przewagi w powietrzu jest prowadzona w toku całej operacji zaczepnej i obronnej, ale najintensywniej w pierwszych dniach wojny. Wywalczenie i utrzymanie przewagi w powietrzu stanowi jedno z podstawowych zadań lotnictwa. Od rezultatów walki o panowanie w powietrzu Amerykanie uzależniają

powodzenie każdej operacji i wojny w całości. Doświadczenia działań bojowych w Wietnamie i na Bliskim Wschodzie potwierdzają, ich zdaniem, rolę i znaczenie tego zadania w całokształcie działań bojowych lotnictwa, którego wykonanie stanowi decydujący warunek powodzenia działań wszystkich rodzajów sił zbrojnych. Waga tego zadania nie zdezaktualizowała się również obecnie, o czym świadczą najnowsze instrukcje i regulaminy sił powietrznych oraz publikacje czołowych teoretyków wojskowych państw zachodnich. Podkreślają one wagę samodzielnych operacji skierowanych na wywalczenie i utrzymanie przewagi w powietrzu, organizowanych według planu dowódcy TDW siłami i środkami lotnictwa oraz innych rodzajów sił zbrojnych.

Wysiłek taktycznych sił powietrznych w tym okresie ma być skierowany na: wykonanie uderzeń na lotniska /szczególnie samolotów nbj/, stanowiska startowe rakiet przeciwlotniczych, sztaby i stanowiska dowodzenia lotnictwa, magazyny paliwa, amunicji, a także na zwalczanie samolotów w powietrzu.

Na wywalczenie przewagi w powietrzu wydziela się do 70% /w pierwszej operacji powietrznej/ do 30% samolotolotów.

Według poglądów amerykańskich, istnieją następujące stopnie przewagi w powietrzu:

- przewaga taktyczna /miejscowa/ - jest to przewaga lotnictwa jednego państwa lub koalicji państw nad stosunkowo niewielkim rejonem i w krótkim czasie niezbędnym do wykonania specjalnego zadania;

- przewaga taktyczno-operacyjna /ogólna/ - jest to przewaga jednocześnie nad kilkoma rejonami lub nad jednym rozległym rejonem i trwająca przez stosunkowo długi okres;

- panowanie w powietrzu[x] - jest to najwyższy stopień przewagi taktyczno-operacyjnej /ogólnej/ w powietrzu, kiedy lotnictwo jednego państwa lub koalicji państw wywalczyło i utrzymuje prawie nieprzerwaną przewagę w powietrzu nad całym rejonem działań bojowych lub na wszystkich teatrach działań wojennych. Uważa się jednak, że ten stopień przewagi jest bardzo trudny do osiągnięcia i utrzymania.

Izolacja rejonu działań bojowych.

Zadanie taktycznych sił powietrznych w zakresie izolacji rejonu działań bojowych, polega na wzbranianiu przerzutów odwodów operacyjno-strategicznych, dowozu środków zaopatrzenia oraz na ograniczaniu swobody manewru wojsk na kierunku operacyjnym poprzez niszczenie linii komunikacyjnych. Głównymi obiektami działań lotncitwa podczas wykonywania tego zadania są: mosty i przeprawy, węzły dróg, stacje kolejowe, rejony ześrodkowania wojsk i sprzętu, bazy materiałowo-technicznego zaopatrzenia, lotniska bazowania lotnictwa transportowego. Zadanie to może być również realizowane poprzez stawianie zapór minowych /konwencjonalnych i jądrowych/ na kierunku przegrupowania wojsk.

Dla realizacji tego zadania w trakcie trwania operacji grupy armii, w zależności od sytuacji wydziela się 20-20% samolotolotów taktycznych sił powietrznych.

Działania izolacji rejonu działań bojowych planuje połączony ośrodek działań bojowych grupy armii i połączonych taktycznych sił powietrznych wspierających daną grupę.

Bezpośrednie wsparcie sił lądowych.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze sił lądowych jest to rodzaj

---

x/ Według poglądów brytyjskich, rózróżnia się tylko przewagę miejscową i ogólną.

działań bojowych w których główny wysiłek TSP jest skierowany na niszczenie sprzętu pancernego i siły żywej przeciwnika pierwszego rzutu na głębokość 15-25 km.

Celem wsparcia lotniczego jest wyeliminowanie z walki głównego zgrupowania wojsk lądowych i rakietowych przeciwnika, naruszenie jego ugrupowania bojowego, opóźnienie lub udaremnienie natarcia i osłabienie jego obrony.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze może być realizowane w ścisłym współdziałaniu z innymi środkami ogniowymi wojsk lądowych, jak artyleria i śmigłowce szturmowe.

W ramach bezpośredniego wsparcia lotniczego, w zależności od sytuacji TSP mogą być użyte do wykonania następujących zadań:

- zwalczanie celów naziemnych rozmieszczonych poza zasięgiem środków ogniowych sił lądowych;
- niszczenie sił przeciwnika na pozycjach wyjściowych do natarcia lub w czasie rozwijania przez niego działań zaczepnych;
- zwalczanie sił przeciwnika, które wdarły się w głąb obrony;
- wsparcie sił lądowych w czasie działań manewrowych;
- wsparcie desantów powietrznych.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze jest realizowane głównie przez typowe samoloty wsparcia, jak: G-91, Harrier, Alpha Jet, A-10 oraz lotnictwo myśliwsko-bombowe.

Samoloty bezpośredniego wsparcia z zasady bazują bliżej linii styczności bojowej wojsk, przeważnie na lotniskach wysuniętych /polowych/ - 70-150 km.

Obiekty uderzeń podczas bezpośredniego wsparcia lotniczego są najczęściej określane w toku prowadzenia działań bojowych

lub planowo na kilkanaście godzin przed wykonaniem uderzenia.

Według poglądów zachodnich, rozróżnia się następujące rodzaje bezpośredniego wsparcia lotniczego:

- zawczasu planowane;
- na wezwanie z pola walki.

Zawczasu planowane bezpośrednie wsparcie lotnicze polega na wykonywaniu zadań, które zostały uprzednio określone i ujęte w planie wsparcia ogniowego. Jednostki lotnicze otrzymują zadania minimum na 4 godziny przed lotem, co umożliwia należyte przygotowanie załóg oraz wybór odpowiedniego uzbrojenia /środków rażenia/. Ten rodzaj wsparcia planuje się wykonywać około 70% limitem samolotolotów przydzielonym określonemu związkowi taktycznemu.

Zadania na wezwanie z pola walki realizowane są w toku działań bojowych w celu zaspokojenia pilnych potrzeb sił lądowych. W dotychczasowych ćwiczeniach ten rodzaj wsparcia obejmował średnio około 30% limitu samolotolotów i był realizowany po upływie 2-2,5 godziny od momentu złożenia zapotrzebowania na wsparcie.

Samoloty przeznaczone do bezpośredniego wsparcia na wezwanie z pola walki dyżurują na lotniskach w pełni przygotowane do lotu z podwieszoną amunicją, w gotowości do startu po upływie 15 minut od chwili otrzymania zadania bojowego.

Nie wyklucza się możliwości dyżurowania załóg w powietrzu, w określonych strefach wyczekiwania, co poważnie skraca czas wykonania zadania, ale sposób ten jest mało ekonomiczny.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze nacierających wojsk jest zwykle realizowane na zapotrzebowanie oddziałów i związków taktycznych sił lądowych. Z ćwiczeń NATO wynika, że sztab dywizji

składały średnio 15-20 zapotrzebowań na wsparcie lotnicze w ciągu doby.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze działań oddziałów i pododdziałów sił lądowych w zasadzie jest realizowane przez lotnictwo wsparcia grupami w składzie 2-8 samolotów.

Wymagania w zakresie naprowadzania lotnictwa polegają na określeniu miejsca obiektu oraz położenia własnych wojsk. Wskazywanie obiektów uderzeń może być realizowane następującymi sposobami:

- dymnymi pociskami artyleryjskimi, moździerzowymi itp;
- światłami sygnałowymi;
- pociskami śmigłowymi;
- pozornym atakowaniem celu przez inne samoloty, np. rozpoznawcze;
- radiowo z punktu obserwacyjnego położonego na ziemi lub w powietrzu za pomocą siatki współrzędnych;
- przez podświetlanie obiektu promieniem laserowym;
- innych znaków i sygnałów umownych.

Położenie własnych wojsk oznacza się środkami dymnymi, światłami sygnałowymi, radiosygnałami itp.

Na podstawie przeprowadzonych ćwiczeń można stwierdzić, że na wykonanie zadań bezpośredniego wsparcia korpusów armijnych Stanów Zjednoczonych przewiduje się wydzielenie 220-280 samolotów korpusów armijnych Wielkiej Brytanii, RFN, Belgii, Holandii do 150 s/l, a na korzyść dywizji pierwszego rzutu - od 110 do 140 samolotolotów na dobę.

Taktyczne rozpoznanie powietrzne.

Rozpoznanie powietrzne na korzyść grupy armii w działaniach bojowych jest skutecznym środkiem umożliwiającym głębokie

przenikanie na tyły przeciwnika i szybkie zdobywanie danych rozpoznawczych o jego działaniach i terenie. Rozpoznanie powietrzne jest prowadzone w ścisłym współdziałaniu z innymi rodzajami rozpoznania. Jest ono organizowane i realizowane nie tylko w celu wykrywania obiektów, ale również w celu sprawdzania i zdobywania dodatkowych danych o działaniach przeciwnika i obiektach, które zostały wykryte przez inne rodzaje rozpoznania. Głębokość rozpoznania taktycznego lotnictwa rozpoznawczego wynosi 1000-1200 km i więcej. Rozpoznanie w ramach izolacji rejonu działań bojowych i wsparcia lotniczego na korzyść grupy armii wykonywane przez współdziałające z nią PTSP ma być prowadzone na głębokość do około 1000 km, a korpusu armijnego do 300 km.

Do głównych zadań taktycznego rozpoznania powietrznego realizowanego na korzyść grupy armii należy zdobywanie danych dotyczących wojsk przeciwnika, jego komunikacji, systemu materiałowo-technicznego zabezpieczenia, obiektów przemysłowych oraz warunków radiolokacyjnych i meteorologicznych w rejonie działań bojowych, a przede wszystkim rozpoznanie:

- rejonów rozmieszczenia stanowisk startowych wyrzutni pocisków rakietowych i miejsc składowania broni jądrowej;
- zgrupowań i składu sił powietrznych i lądowych przeciwnika;
- rejonów ześrodkowania wojsk;
- sieci lotniskowej, punktów dowodzenia, rejonów rozmieszczenia artylerii i moździerzy oraz środków powietrzno-desantowych;
- marszrut podciągania odwodów do linii frontu;
- systemu obrony powietrznej;
- ważnych składów i stacji zaopatrzenia.

W zależności od sposobu uzyskiwania danych rozpoznawczych, taktyczne rozpoznanie powietrzne dzieli się na rozpoznanie wzrokowe, fotograficzne i radioelektroniczne.

Rozpoznanie wzrokowe prowadzi się celem rozpoznania rejonu, określonego obiektu, marszrut, oraz korygowania ognia artylerii.

Rozpoznanie rejonów prowadzi się na głębokość do 1000 km z określonymi przerwami w ciągu ściśle ustalonego czasu. Ten sposób obserwacji stosuje się w zasadzie podczas prowadzenia działań bojowych w rejonach słabo zaludnionych na otwartej przestrzeni. Obserwowany teren dzieli się na rejony o wymiarach 1300-6000 km^2.

Rozpoznanie określonego rejonu stosuje się w celu zdobycia o nim charakterystycznych danych.

Rozpoznanie marszrut obejmuje obserwację linii komunikacyjnych /drogowych, kolejowych i wodnych/ w celu określenia ich stanu używalności i możliwości wykorzystania przez wojska przeciwnika. Tego rodzaju rozpoznanie prowadzi się na odcinkach głównych linii komunikacyjnych.

Korygowanie ognia artylerii przez obserwację wzrokową prowadzi się w wypadku wykorzystania artylerii dalekiego zasięgu.

Rozpoznanie wzrokowe prowadzi się z wysokości 300-2400 m i wyżej. Dane rozpoznawcze pilot przekazuje natychmiast drogą radiową w sieci łączności rozpoznania wzrokowego. Jednocześnie z przekazywaniem tych danych drogą radiową, na pokładzie samolotu jest prowadzony automatycznie zapis na taśmie magnetofonowej.

Rozpoznanie fotograficzne jest prowadzone zarówno w dzień jak i w nocy w całym zakresie wysokości lotu samolotu. Wysokość lotu samolotu rozpoznawczego wykonującego fotografowanie ustala się w zależności od postawionego zadania i sytuacji. Zaleca się

jednak dokonywać fotografowania z małych wysokości w celu uniknięcia rażenia pociskami przeciwlotniczymi.

W celu określenia charakteru terenu zajmowanego przez przeciwnika, jego rejonów obrony i pozycji, charateru nawierzchni i szaty roślinnej fotografowanie powietrzne wykonywane jest zwykle w skali 1:12000 i większej. Na podstawie dokładnej analizy zdjęć lotniczych i fotoschematów planuje się fotografowanie płaszczyźniane lub perspektywiczne poszczególnych punktów i obiektów w skali 1:2000 do 1:6000.

Fotografowanie lotnicze w nocy wykonuje się w skali od 1:5000 do 1:12000.

Rozpoznanie radioelektroniczne prowadzą specjalnie wyposażone samoloty, których zadaniem jest wykrywanie środków radiowych i radiolokacyjnych przeciwnika oraz określanie sposobów ich zakłócania obiektami rozpoznania radioelektronicznego są środki łączności radiowej, stacje radiolokacyjne, systemy radionawigacyjne i inne systemy emitujące fale elektromagnetyczne. Samoloty rozpoznania radioelektronicznego są wyposażone w półautomatyczne systemy rozpoznania, które dają możliwość automatycznego określania roboczych częstotliwości rozpoznawczych stacji /systemów/ i ich zakłócania.

Do prowadzenia rozpoznania radioelektronicznego przez samoloty wykorzystuje się dwojakiego rodzaju sprzęt: wstępnego oraz dokładnego rozpoznania radioelektronicznego. Sprzęt do wstępnego rozpoznania stosowany jest w celu wykrycia stacji radiolokacyjnych, wstępnego określania ich rozmieszczenia i zakresu roboczych częstotliwości, jak również w celu uprzedzenia pilotów o wejściu w wiązkę stacji radiolokacyjnej. Sprzęt do

dokładnego rozpoznania umożliwia prawidłowe określenie miejsca postoju stacji radiolokacyjnej, jej roboczej częstotliwości i parametrów sygnałów.

Możliwości lotniczego rozpoznania radioelektronicznego zwielokrotnia się z momentem wprowadzenia systemu rozpoznawczego PLSS.

W działaniach bojowych rozróżnia się następujące rodzaje rozpoznania powietrznego:

- rozpoznanie poszukujące organizowane na głębokość do 1000 km w celu wykrycia obiektów do uderzeń jądrowych. Podczas poszukiwania określa się dokładnie współrzędne obiektu i wykonuje zdjęcia lotnicze;

- rozpoznanie selektywne poprzedzające celem kontroli stanu wykrytych uprzednio obiektów. Prowadzi się je ze zmiennym natężeniem, by zapewnić stałą obserwację obiektów i ich wykorzystania operacyjnego, określić celowość i czas wykonania uderzenia;

- rozpoznanie bezpośrednie przeprowadzone zwykle na 15-20 minut przed wykonaniem uderzenia lotniczego lub rakietowego, w celu dodatkowego ustalenia stanu obiektu i celowości wykonania uderzenia w danej chwili;

- rozpoznanie kontrolne prowadzone po upływie 15-30 minut po wykonaniu uderzenia, celem dokonania oceny osiągniętych rezultatów oraz ustalenia czy istnieje konieczność wykonania powtórnych uderzeń.

W lotnictwie taktycznym NATO, w celu określenia możliwości bojowych przyjmuje się następujące normy:

- stopień sprawności technicznej - 70% w okresie zagrożenia może on być zwiększony do 90%;

- w pierwszych siedmiu dniach wojny każdy samolot lotnictwa taktycznego powinien wykonać średnio trzy wyloty dziennie przy współczynniku sprawności technicznej 0,7;

- od ósmego do trzydziestego dnia wojny - dwa wyloty na jeden samolot, przy współczynniku sprawności technicznej 0,4;

Możliwości jednego samolotu rozpoznawczego lotnictwa taktycznego zgodnie z przyjętymi normami wynoszą:

- rozpoznanie wzrokowe rejonu w dzień - 1300-1600 km^2;
- rozpoznanie wzrokowe trasy w dzień - 650 km;
- rozpoznanie fotograficzne w skali 1:10000 około 500 km^2.

Zagadnienie 2. Czas ....

Organizacja i wyposażenie lotnictwa taktycznego państw NATO na środkowoeuropejskim i północnoeuropejskim TDW.

Połączone siły powietrzne środkowoeuropejskiego TDW.

Lotnictwo taktyczne NATO na ŚE TDW zorganizowane jest w połączone siły powietrzne /PSP/. Dowództwo PSP ŚE TDW znajduje się w bazie lotniczej RAMSTEIN - RFN. Dowództwu temu podlegają bezpośrednio 2 i 4 PTSP oraz 3 ALT/A/.

2 PTSP mają w swoim składzie ogółem .... eskadr wyposażonych w .... samolotów bojowych z tego .... nbj. Dowództwu 2 PTSP /sztab - w MOENCHEN - GLADBACH/ podlegają jednostki brytyjskich sił powietrznych w RFN, taktycznych sił powietrznych Belgii i Holandii, 3 DLT /bez 4 SLMB i 52 SLR/ i 4 DLOP sił powietrznych RFN oraz 32 elm z 17 ALT Stanów Zjednoczonych.

Głównym zadaniem 2 PTSP jest wsparcie lotnicze i osłona powietrzna obszaru odpowiedzialności Północnej Grupy Armii.

4 PTSP mają w swoim składzie ogółem .... eskadr wyposażonych w 594 samoloty, w tym 288 nbj. Dowództwu 4 PTSP /sztab - w HEIDELBERGU/ podlegają jednostki 17 ALT i 32 dowództwa OPL Stanów Zjednoczonych, 1 DLT i 2 DLOP sił powietrznych RFN oraz 1 GLT sił powietrznych Kanady. Głównym zadaniem 4 PTSP jest ścisła współpraca i współdziałanie z Centralną Grupą Armii, jej wsparcie lotnicze i osłona powietrzna obszaru odpowiedzialności.

3 armia lotnictwa taktycznego Stanów Zjednoczonych ma w swoim składzie .... eskadr wyposażonych w .... samolotów bojowych, w tym .... nbj. Bazy lotnicze tej armii znajdują się w południowo-wschodniej Anglii.

3 ALT podlega dowództwu Połączonych Sił Powietrznych ŚETDW i stanowi jego odwód. Zgodnie z planami dowództwa sił powietrz-

nych NATO, z chwilą ogłoszenia "alarmu zwykłego", stan osobowy /częściowo/, siły i środki oraz przewidywane na okres wojny wzmocnienie 3 ALT zostaną /jako jeden z wariantów/ rozdzielone pomiędzy 2 i 4 PTSP.

Połączone siły powietrzne północnoeuropejskiego TDW.

W składzie połączonych sił powietrznych północnoeuropejskiego TDW znajduje się lotnictwo Norwegii i Danii oraz wydzielone jednostki lotnicze RFN.

Na Płn TDW nie ma odrębnego dowództwa połączonych sił powietrznych. Dowódca połączonych sił zbrojnych TDW ma jedynie zastępcę ds. sił powietrznych, który jest równocześnie dowódcą północnej strefy OP NATO. Na obszarze Płn ETDW znajdują się dowództwa sił powietrznych trzech stref operacyjnych: północnej i południowej Norwegii oraz cieśnin bałtyckich i Bałtyku Zachodniego.

Dowództwu połączonych sił powietrznych cieśnin bałtyckich i Bałtyku zachodniego /sztab - w KARUP/ w czasie pokoju podlega lotnictwo taktyczne Danii i dwa skrzydła lotnicze sił powietrznych RFN stacjonujących na terenie Szlezwika-Holsztynu - ogółem .... eskadr wyposażonych w 162 samoloty bojowe /bez nosicieli broni jądrowej.

Organizację połączonych sił powietrznych na ŚE i w części Płn ETDW przedstawiono na schemacie nr 2.

Organizacja i wyposażenie taktycznych sił powietrznych państw NATO na ŚE i w części płn.ETDW.

Taktyczne siły powietrzne Belgii mają w swoim składzie zarówno jednostki lotnictwa uderzeniowego, jak i obrony powietrznej, w tym:

- trzy skrzydła lotnictwa myśliwsko-bombowego /2,3,10SLMB

w składzie których znajduje się sześć eskadr po 18 samolotów, w tym dwie eskadry nbj. i jedna eskadra taktycznego lotnictwa rozpoznawczego;

- skrzydło lotnictwa myśliwskiego /1 SLM/ o składzie dwóch eskadr po 18 samolotów;

- dwa skrzydła przeciwlotniczych pocisków rakietowych "Nike Hercules" /9 i 13 SP Plot/, po cztery eskadry pocisków w każdym.

Dowództwo taktycznych sił powietrznych Belgii, rozmieszczone w dzielnicy BRUKSELI - EVERE, ma do dyspozycji 8 eskadr lotniczych - ogółem 144 samoloty bojowe, w tym 36 nbj i 72 wyrzutnie przeciwlotniczych pocisków rakietowych "Nike Hercules" Jednostki lotnicze bazują na terytorium Belgii, a przeciwlotniczych pocisków rakietowych na terytorium RFN.

Taktyczne siły powietrzne Holandii mają w swoim składzie następujące jednostki:

- pięć eskadr lotnictwa myśliwsko-bombowego /311,312,314, 315 i 316 elmb/, w tym dwie eskadry samolotów nbj w każdej eskadrze - 18 samolotów;

- dwie eskadry lotnictwa myśliwskiego /322 i 323 elm/, po 18 samolotów w każdej;

- eskadrę lotnictwa rozpoznawczego /306 elr/ - 18 samolotów

- trzy dywizjony przeciwlotniczych pocisków rakietowych /3 i 5 dywizjon "Hawk" - po 24 wyrzutnie każdy oraz 12 dywizjon "Nike Hercules" - 36 wyrzutni/.

Ogółem taktyczne siły powietrzne Holandii mają w swoim składzie 8 eskadr lotniczych - 144 samoloty bojowe, w tym 36 nbj oraz 84 wyrzutnie przeciwlotniczych pocisków rakietowych znajdują się na terytorium RFN. Dowództwo taktycznych sił

powietrznych mieści się w m.ZEIST.

Taktyczne siły powietrzne Kanady w Europie składają się z 1 grupy lotnictwa taktycznego, stacjonującej w południowo-zachodniej części RFN. Grupa składa się z trzech eskadr taktycznych lotnictwa myśliwskiego /421,439 i 441 etlm/.

Ogółem w grupie znajduje się 54 samoloty.

Taktyczne siły powietrzne RFN organizacyjnie wchodzą w skład floty powietrznej. Dowództwu temu podlegają bezpośrednio cztery dywizje lotnicze.

1 dywizja lotnictwa taktycznego /dowództwo i sztab w m. MESZTETTEN/ ma w swoim składzie:

- cztery skrzydła lotnictwa myśliwsko-bombowego /32,33 i 34, 49 SLMB/ w każdym dwie eskadry samolotów bojowych, w tym cztery eskadry samolotów nbj;
- skrzydło lotnictwa myśliwsko-bombowego /35 SLMB/, składające się z dwóch eskadr po 15 samolotów bojowych;
- skrzydło lotnictwa rozpoznawczego /51 SLR/ składające się z dwóch eskadr po 15 samolotów rozpoznawczych;
- skrzydło pocisków rakietowych "Pershing 1A" składające się z dwóch dywizjonów po 18 wyrzutni w każdym.

Ogółem w dywizji znajduje się 12 eskadr - 204 samoloty bojowe, w tym 72 nbj i 36 wyrzutni pocisków rakietowych "Pershing 1A" eskadra lotnictwa WRE /14 samolotów/.

3 dywizja lotnictwa taktycznego ma w swoim składzie:

- dwa skrzydła lotnictwa myśliwsko-bombowego /31,43 SLMB/, w każdym dwie eskadry samolotów bojowych, w tym dwie eskadry samolotów nbj;
- skrzydło lotnictwa myśliwsko-bombowego /36 SLMB/ składają się z dwóch eskadr samolotów bojowych i jednej eskadry szkolnej;

- skrzydła lotnictwa myśliwsko-bombowego /38 SLMB/ posiadającej jedną eskadrę;

- skrzydło rakiet operacyjnych "Pershing 1A" /2 SRO/ składające się z dwóch dywizjonów po 18 wyrzutni.

Ogółem w dywizji znajduje się 8 eskadr lotniczych - 147 samolotów bojowych, w tym 36 nbj oraz 36 wyrzutni pocisków rakietowych "Pershing 1A".

2 dywizja lotnictwa obrony powietrznej ma w swoim składzie:

- skrzydło lotnictwa myśliwskiego /74 SLM/, składające się z dwóch eskadr samolotów bojowych;

- pułk rakiet przeciwlotniczych /1 prplot/ "Hawk" w składzie trzech dywizjonów po 24 wyrzutnie;

- pułk rakiet przeciwlotniczych /2 prplot/ "Nike Hercules" w składzie dwóch dywizjonów po 36 wyrzutni;

- dwa pułki radiotechniczne /31 i 32/.

Ogółem w dywizji znajduje się 30 samolotów bojowych, 144 wyrzutnie przeciwlotniczych pocisków rakietowych.

4 dywizja lotnictwa obrony powietrznej składa się z następujących jednostek:

- skrzydło lotnictwa myśliwskiego /71 SLM/ w składzie dwóch eskadr samolotów bojowych;

- dwóch pułków rakiet przeciwlotniczych /3 i 4 prplot/ "Hawk", po 24 wyrzutnie;

- dwóch pułków rakiet przeciwlotniczych /13 i 14 prplot/ "Nike Hercules" w składzie dwóch dywizjonów po 36 wyrzutni;

- dwóch pułków /33 i 34/ radiotechnicznych.

Ogółem w dywizji znajduje się 30 samolotów bojowych i 288 wyrzutni przeciwlotniczych pocisków rakietowych.

Ponadto w składzie PTSP CB i BZ znajdują się dwa skrzydła:

41 SLMB oraz 52 SLR, w każdym po dwie eskadry samolotów.

Ogółem w składzie floty powietrznej RFN znajduje się 477 samolotów bojowych, w tym 108 nbj, 72 wyrzutnie pocisków rakietowych "Pershing 1A", 432 wyrzutnie rakiet przeciwlotniczych.

W siłach morskich RFN występuje dywizja lotnictwa morskiego w składzie czterech skrzydeł /1,2,3,5 SLMor./ i posiadająca na wyposażeniu: 72 samoloty bojowe /54 mb i 18 rozpoznawczych/, 44 śmigłowce, 25 samolotów.

Taktyczne siły powietrzne Stanów Zjednoczonych w Europie /sztab - w RAMSTEIN/.

17 armia lotnictwa taktycznego posiada w swoim składzie:

- trzy skrzydła taktycznego lotnictwa myśliwskiego, w tym: 50 STLM o składzie trzech eskadr po 24 samoloty bojowe, w tym jedna eskadra lotnictwa OP; 52 STLM o składzie dwóch eskadr po 24 samoloty i jednej eskadry samolotów walki radioelektronicznej; 86 STLM o składzie czterech eskadr po 24 samoloty , w tym trzy eskadry lotnictwa myśliwskiego OP;
- skrzydło lotnictwa myśliwskiego /36 SLM/ o składzie trzech eskadr po 24 samoloty bojowe;
- skrzydło taktycznego lotnictwa rozpoznawczego /26 STLR/ o składzie jednej eskadry - 18 samolotów.

Ogółem w 17 ALT znajduje się 13 eskadr liczących 330 samolotów bojowych, w tym 196 nbj.

3 armia lotnictwa taktycznego /sztab - w bazie lotniczej MINDENHALL/. W skład armii wchodzą:

- dwa skrzydła lotnictwa myśliwsko-bombowego, w tym 20 SLMB o składzie trzech eskadr po 24 samoloty bojowe oraz eskadry WRE 12 samolotów, 48 SLMB o składzie czterech eskadr po 24 samoloty;

- skrzydło lotnictwa szturmowego /81 SLSz/ o składzie sześciu eskadr po 18 samolotów;

- skrzydło taktycznego lotnictwa rozpoznawczego /10 STLR/ składające się z jednej eskadry samolotów rozpoznawczych i jednej eskadry szkolnej pozoracji lotnictwa przeciwnika;

- skrzydło pocisków "Cruise" /502 SP "Cruise"/ składające się z trzech eskadr po 4 wyrzutnie każda.

Ogółem w składzie 3 ALT znajduje się 16 eskadr wyposażonych w 324 samoloty bojowe, w tym 168 nbj.

Organizację i wyposażenie taktycznych sił powietrznych państw NATO przedstawiono na rys.... .

Możliwości wzmocnienia taktycznych sił powietrznych na ŚE i w części płn. ETDW.

Według planów NATO, istniejące w czasie pokoju zgrupowania taktycznych sił powietrznych na ŚE i w części Płn ETDW mogą zostać wzmocnione w rezultacie mobilizacyjnego rozwinięcia sił oraz poprzez przerzut ze Stanów Zjednoczonych i Kanady eskadr lotnictwa taktycznego.

Dowództwo NATO w okresie pokoju przygotowuje odpowiednie eskadry lotnicze przewidziane do wzmocnienia zgrupowania taktycznych sił powietrznych. Plany mobilizacyjnego rozwinięcia sił powietrznych NATO przewidują, na wypadek wojny, włączenie w skład poszczególnych PTSP eskadr lotnictwa taktycznego następujących państw:

Republika Federalna Niemiec. W ramach mobilizacyjnego rozwinięcia sił powietrznych planuje się zorganizowanie 5 eskadr samolotów bojowych /jedną dla 2 PTSP i 4 dla 4 PTSP/ wyposażonych w 87 samolotów.

Holandia w ramach mobilizacyjnego rozwinięcia sił powietrznych planuje zorganizowanie 1 eskadry samolotów bojowych wyposażonej w 18 samolotów.

Stany Zjednoczone. Według założeń dowództwa NATO przerzut sił wzmocnienia ze Stanów Zjednoczonych na ETDW powinien być zakończony przed rozpoczęciem lub w pierwszych dniach wojny. Przewiduje się, że całość sił i środków lotnictwa taktycznego może być przebazowana w ciągu 30 dni, przy czym zakłada się, że około 40% sił wzmocnienia lotnictwa taktycznego może być przebazowana w ciągu 2-5 dni, natomiast pozostałe 60% - w czasie od M+5 do M+30.

W pierwszej kolejności zostaną przebazowane eskadry tzw. podwójnego bazowania oraz eskadry lotnictwa taktycznego wchodzące w skład sił szybkiego reagowania. Eskadry będą zdolne do wykonywania zadań bojowych na ETW w ciągu 24 godzin po zakończeniu przerzutu.

Ze Stanów Zjednoczonych w obszar SE i Płn ETDW planowane jest przebazowanie 55 eskadr lotnictwa taktycznego - 1115 samolotów bojowych, w tym 468 nbj. Eskadry te mają być rozdzielone następująco:

- do 2 PTSP - osiem eskadr 192 samoloty, w tym: pięć eskadr taktycznego lotnictwa myśliwskiego i trzy eskadry lotnictwa myśliwskiego;

- do 4 PTSP - dwadzieścia dwie eskadry /480 samolotów/, w tym: jedenaście eskadr taktycznego lotnictwa myśliwskiego, cztery eskadry lotnictwa rozpoznawczego i część eskadr lotnictwa myśliwskiego;

- do 3 ALT - dwadzieścia eskadr /276 samolotów/, w tym: pięć eskadr taktycznego lotnictwa myśliwskiego /120 samolotów/ przewidywanych do wzmocnienia 2 PTSP; pięć eskadr /120 samolotów/ taktycznego lotnictwa myśliwskiego i 2 eskadry taktycznego lotnictwa rozpoznawczego do wzmocnienia 4 PTSP.

Do wzmocnienia połączonych sił powietrznych cieśnin bałtyckich i Bałtyku zachodniego przewiduje się 13 eskadr /167 samolotów/.

Ponadto, siły powietrzne na omawianych teatrach mogą zostać wzmocnione lotnictwem pokładowym Stanów Zjednoczonych z 1-2 lotniskowców wielozadaniowych, manewrujących na wschodnim Atlantyku i Morzu Północnym. Lotniskowce te mogą się znaleźć w rejonach manewrowych w M+10-12. Na lotniskowcu wielozadaniowym bazuje:

- do 44 samolotów szturmowych;
- do 24 samolotów myśliwskich;
- do 12 samolotów rozpoznawczych.

Stany Zjednoczone nie wykluczają możliwości użycia na ŚE TDW lotnictwa startegicznego, w liczbie do 100 samolotów B-52 z uzbrojeniem konwencjonalnym.

Wielka Brytania. Planowane jest przebazowanie do RFN siedmiu eskadr lotniczych /99 samolotów/, w tym: eskadry taktycznego lotnictwa bombowego, trzech eskadr lotnictwa myśliwsko-bombowego, dwóch eskadr lotnictwa rozpoznawczego i eskadry lotnictwa myśliwskiego.

Możliwości wzmocnienia lotnictwa taktycznego na ŚE i w części Płn ETDW przedstawia schemat nr..... .

Zagadnienie 3. Czas ....

Przeznaczenie i zadania lotnictwa sił lądowych.

W państwach NATO lotnictwo sił lądowych jest integralną częścią sił lądowych stanowiącą rodzaj wojsk. Przeznaczone jest do zwiększenia możliwości bojowych w zakresie wsparcia ogniowego, prowadzenia działań manewrowych, rozpoznania i transportu.

Do głównych zadań lotnictwa sił lądowych należą:

- wsparcie ogniowe sił lądowych;
- rozpoznanie powietrzne;
- transport powietrzny;
- dowodzenie i łączność;
- zwalczanie śmigłowców przeciwnika w powietrzu.

Wsparcie sił lądowych.

Dowództwa sił zbrojnych państw NATO, a szczególnie Stanów Zjednoczonych dużą uwagę przywiązują do zagadnienia wsparcia wojsk na polu walki przez śmigłowce bojowe lotnictwa sił lądowych. Wymownym tego dowodem jest fakt, że obecnie około 60% jednostek lotniczych Stanów Zjednoczonych stanowią oddziały i pododdziały śmigłowców szturmowych i rozpoznawczych, w których znajduje się ponad 50% ogólnej liczby śmigłowców. Na podstawie doświadczeń z wykorzystania śmigłowców w czasie wojny bliskowschodniej 1973 r. oraz analizy wielu ćwiczeń i manewrów, natowscy specjaliści wojskowi doszli do wniosku, że śmigłowce bojowe są obecnie jednym z najbardziej skutecznych środków do zwalczania czołgów i innych pojazdów opancerzonych. Obecnie podkreśla się, że użycie śmigłowców sztrumowych i przeciwpancernych otwiera nowy etap w rozwoju taktyki działań rodzajów wojsk, zwłaszcza, że są one w stanie zapewnić wsparcie ogniowe działań

bojowych wojsk na polu walki, szybko reagując na zmiany w sytuacji bojowej. Według specjalistów amerykańskich kompania śmigłowców szturmowych jest najszybszą i najgroźniejszą jednostką manewrową na współczesnym polu walki. Teza ta wspierana jest argumentem, że śmigłowiec szturmowy lub przeciwpancerny w czasie jednego wylotu jest w stanie zniszczyć 2-4 czołgi przeciwnika, a jego przewaga ogniowa nad współczesnym czołgiem jest dwunastokrotna. Przewga śmigłowca nad innymi środkami przeciwpancernymi wynika przede wszystkim z tego, że jest on bardziej manewrowy, może prowadzić ogień z maksymalnej odległości, posiada możliwość skrytego podejścia do rubieży ognia oraz zapewnia wykonanie niespodziewanego uderzenia. Szerokie wykorzystanie śmigłowców bojowych na współczesnym polu walki nie jest kwestionowane w żadnym państwie NATO. Występują jednak poważne rozbieżności w poglądach na zasady użycia głównie śmigłowców szturmowych i przeciwpancernych. Konsekwencją różnic poglądów jest bardzo zróżnicowana struktura organizacyjna lotnictwa sił lądowych, zakres wykonywanych zadań, sposoby ich realizacji oraz różnice konstrukcyjne.

Jednostki śmigłowców szturomowych i rozpoznawczych Stanów Zjednoczonych stanowią pododdziały i oddziały manewrowe mające na celu zwiększenie możliwości sił lądowych w zakresie realizacji planu działań bojowych.

Podstawowym zadaniem śmigłowców szturmowych jest opóźnianie podchodzenia, obezwładnienie i niszczenie pancernych i zmechanizowanych wojsk przeciwnika i innych obiektów pola walki, zarówno w działaniach zaczepnych i obronnych.

Śmigłowce szturmowe amerykańskich sił lądowych w trakcie realizacji zadania wsparcia wojsk są używane z zasady we

współdziałaniu ze śmigłowcami rozpoznawczymi i to zarówno do wykonywania zadań nad ugrupowaniem wojsk własnych jak i przeciwnika. Kompanie śmigłowców szturmowych, które wg poglądów amerykańskich są podstawowymi jednostkami bojowymi na szczeblu dywizji, mogą atakować cele znajdujące się na głębokościach do 40-60 km od przedniego skraju wojsk własnych. Podobna głębokość zadań obowiązuje także śmigłowce rozpoznawcze.

W celu zapewnienia maksymalnego bezpieczeństwa śmigłowcom szturmowym i rozpoznawczym w trakcie wykonywanie przez nie zadań bojowych przewiduje się stosowanie lotów na małej wysokości z różnym profilem.

W zakresie tej wysokości Amerykanie wyróżniają trzy profile lotu /rys.1/:

- lot na małej wysokości;
- lot konturowy;
- lot manewrujący.

Lot na małej wysokości oznacza lot ze stałą prędkością na określonej wysokości wykluczającej lub maksymalnie redukującej możliwości wykrycia śmigłowca przez środki radiolokacyjne obrony przeciwlotniczej przeciwnika. Przyjmuje się, że wysokość ta wynosi 30-60 m. Ten profil lotu jest zwykle stosowany w tyłowej strefie ugrupowania bojowego związku taktycznego. Jego zaletą jest stosunkowo najkrótsza trasa przelotu, a tym samym małe zużycie paliwa.

Lot konturowy jest udoskonaloną formą lotu na małej wysokości. Charakteryzuje się stałą prędkością i zmienną w zależności od ukształtowania terenu - wysokością. Pozwala to na wykorzystanie przez śmigłowce osłony naturalnych i sztucznych przeszkód terenowych na trasie lotu. Jest stosowany w odległości

od 20 do 8 km od przedniego skraju. Wysokość lotu nie może przekraczać 15 m nad powierzchnią terenu.

Lot manewrujący /"z nosem przy ziemi"/ jest najdoskonalszą formą lotu na małej wysokości. Charakteryzuje się zmienną wysokością i prędkością /od minimalnych do maksymalnych/, dzięki czemu śmigłowciec może manewrować pomiędzy przeszkodami terenowymi, wykorzystując ich osłonę. Ten profil lotu jest stosowany w bezpośredniej bliskości rubieży styczności wojsk i nad terenem przeciwnika. Zapewnia on maksymalne bezpieczeństwo, ale jednocześnie wpływa na duże zużycie paliwa.

Dobór odpowiedniego profilu lotu zależy od rodzaju i stopnia zagęszczenia środków obrony przeciwlotniczej przeciwnika w danym rejonie działań, rzeźby terenu i warunków meteorologicznych.

W czasie wspierania sił lądowych amerykańscy specjaliści wojskowi zalecają sposób użycia jednostek śmigłowców szturmowych według zasady "jednej trzeciej". Polega to na tym, że np. w batalionie śmigłowców szturmowych jedna kompania jest zaangażowana w walce podczas gdy w tym samym czasie - druga kompania przelatuje do rejonu działań bojowych lub z powrotem, a trzecia przygotowuje się do działań w wysuniętych punktach zaopatrywania. Dzięki takiemu systemowi rotacji pododdziałów określone cele można utrzymywać niemal pod ciągłym ogniem. Zasada jednej trzeciej odnosi się również do kolejnego niższego szczebla dowodzenia, tzn. że kompania może rotować w ten sposób wchodzące w jej skład plutony.

W kompanii podstawowym pododdziałem bojowym jest pluton, który po otrzymaniu zadania bojowego przelatuje do rejonu działań bojowych, stopniowo zmniejszając wysokość lotu. Dowódca

plutonu śmigłowców rozmieszcza swój pododdział w całości lub częściami w rejonie zakrytym, lokalizuje zagrożenie, idntyfikuje cele i wyszukuje dogodne odcinki trasy dolotu do pozycji ogniowej, po czym wyprowadza pluton na pozycję ogniową /rys...../.

Dowódca plutonu znajduje się w śmigłowcu rozpoznawczym. Jest on odpowiedzialny za współdziałanie z dowódcą wspieranej jednostki sił lądowych, a swe zadania ogniowe koordynuje z artylerią i wspierającym lotnictwem taktycznym. Pozostałe śmigłowce rozpoznawcze współdziałają bezpośrednio ze śmigłowcami szturmowymi. Poszczególne śmigłowce szturmowe opuszczają ukrycie /w bok lub powyżej/ na czas niezbędny do wykonania zadania. Atakowanie celów opancerzonych przeciwpancernymi pociskami kierowanymi prowadzą załogi z maksymalnej odległości /rys. .../. Nie zaleca się podchodzenia śmigłowców do atakowanego obiektu na odległość bliższą niż 2000 m.

Przed atakiem śmigłowce osiągają wysokość niezbędną do wykrycia i rozpoznania celu /czas 5-15 s/, wycelowania, odpalenia i naprowadzenia pocisku /średnio 15 s/. Śmigłowiec w tym czasie jest najbardziej wrażliwy, ponieważ stanowi łatwy cel dla środków obrony przeciwlotniczej wojsk przeciwnika. W zawisie nad ziemią śmigłowiec powoduje powstanie kurzu, a tym samym demaskuje się. Dlatego w ostatnim czasie zaleca się wykonywanie ataku nie z zawisu, a na małej prędkości - do około 40 km/h. Nie wpłynie to według oceny specjalistów amerykańskich na wzrost zagrożenia śmigłowców ze strony obrony przeciwlotniczej przeciwnika.

Śmigłowce szturmowe podczas strzelania przeciwpancernymi pociskami kierowanymi stosują trzy następujące sposoby:

- "Hover" - odpalanie z zawisu;

- "Runing" - odpalanie z bardzo małej wysokości;
- "Pop up" - lot na małej wysokości, zwiększanie wysokości i odpalenie pocisku.

Każdy z tych sposobów stosowany jest w zależności od konkretnej sytuacji bojowej i terenowej. Wybór sposobu należy do załogi, która w pełni odpowiada za wykonanie zadania.

Amerykańska koncepcja wykorzystania śmigłowców do zwalczania celów naziemnych różni się w sposób zasadniczy od poglądów innych państw NATO. Dotyczy to szczególnie możliwości wykorzystania śmigłowców szturmowych w różnych sytuacjach bojowych we współdziałaniu ze śmigłowcami rozpoznawczymi, zarówno nad własnym terenem jak i nieprzyjaciela.

Przykładem różnic w poglądach na wykorzystanie śmigłowców do zwalczania celów naziemnych niech będzie koncepcja zachodnio-niemiecka.

Według poglądów specjalistów Bundeswehry w oparciu o przeprowadzone eksperymenty z wykorzystaniem pułków śmigłowców przeciwpancernych na współczesnym polu walki przyjęto koncepcję użycia ich jako odwodów przeciwpancernych całością sił na szczeblu korpusu armijnego lub częściami /eskadrami/ na korzyść dywizji pierwszego rzutu. W okresie przygotowania do działań, w celu pełnego zapewnienia bezpieczeństwa pułków śmigłowców przeciwpancernych rozmieszcza się je w rejonach ześrodkowania odległych około 80-100 km od przedniego skraju wojsk własnych. Aby zapewnić szybkie i skuteczne wsparcie walczących wojsk, oddziały i pododdziały śmigłowców przeciwpancernych Bundeswehry przemieszcza się do tyłowych rejonów pierwszorzutowych dywizji /20-30 km od przedniego skraju/. /Rys. ..../.

Pułk śmigłowców przeciwpancernych może zorganizować w pasie

korpusu do trzech wysuniętych rejonów wyczekiwania. Do rozpoznania, urządzenia i utrzymania rejonów wyczekiwania, pułk ma do dyspozycji trzy grupy rekonesansowe oraz trzy plutony zaopatrzenia. /Rys. ..../.

W przypadku wspierania dywizji przez eskadrę śmigłowców przeciwpancernych, wysunięty rejon wyczekiwania urządza się w wydzielonym przez dywizję rejonie. Wystarcza do tego celu z reguły powierzchnia do 15 km^2, przy czym dogodny jest teren położony w pobliżu miejscowości, gdzie jest dobra sieć dróg i małe obszary leśne.

W wysuniętym rejonie wyczekiwania organizuje się lądowiska dla czterech kluczy śmigłowców przeciwpancernych oraz trzy wysunięte punkty zaopatrywania w paliwo i amunicję. /Rys. .../.

Osłonę ważnych elementów wysuniętego rejonu wyczekiwania przed uderzeniami z powietrza zapewniają trzy drużyny uzbrojone w 20 mm, podwójnie sprzężone działa Rh 202.

W rejonie wyczekiwania, załogi otrzymują zadania bojowe, kierunek działania i w przybliżeniu rubieże ognia, które powinny się znajdować nie bliżej jak 500 m od przedniego skraju wojsk własnych. Na tej podstawie załogi śmigłowców przeciwpancernych określają trasy dolotu do rubieży ognia.

Na wykonanie zadania bojowego śmigłowce startują dopiero po wykryciu celów przez oddziały pierwszego rzutu. W celu zapobieżenia zestrzelenia śmigłowców podczas przelotu do rubieży ognia, przewidywane kierunki działań winny być wcześniej rozpoznane, a loty wykonane nad wierzchołkami drzew.

Załogi śmigłowców przeciwpancernych powinny wybierać pozycje ogniowe na rubieży ognia, w miarę możliwości obok zagajników, miejscowości lub zabudowań a nawet między drzewami lub budynkami /rys. .../.

Odstępy między pozycjami ogniowymi śmigłowców przeciwpancernych powinny wynosić od 200 do 1000 m. Poszczególnym śmigłowcom przeciwpancernym nie przydziela się celów. O wyborze celu i momencie odpalenia pocisku decydują załogi. Po odpaleniu i naprowadzeniu pocisku na cel śmigłowiec schodzi z pola widzenia po czym ponawia prowadzenie ognia. /Rys. .../.

Ocenia się, że klucz śmigłowców przeciwpancernych - siedem PAH-1 - w jednym wylocie jest w stanie zniszczyć do 35 celów opancerzonych.

Po wykonaniu zadania lub wystrzeleniu wszystkich pocisków przeciwpancernych, śmigłowce powracają do rejonu wyczekiwania w celu uzupełnienia paliwa i amunicji. Ponowny ich start może nastąpić po kilkudziesięciu minutach /najczęściej po jednej godzinie/. Załogi z uwagi na duże obciążenie psychiczne i fizyczne mogą wykonać dziennie jedynie od 3 do 5 lotów bojowych. Schemat działania śmigłowców przeciwpancernych Bundeswehry przedstawiono na rys. ... .

Inne państwa NATO skłaniają się do koncepcji zachodnioniemieckiej. Niezależnie od wielu różnic występujących w poglądach na użycie śmigłowców w jednym punkcie są one dość zgodne - zwalczanie broni pancernej /czołgów/ przez śmigłowce.

Śmigłowce szturmowe i przeciwpancerne do zwalczania broni pancernej będą wykorzystywane przede wszystkim w przypadku kiedy:

- inne środki przeciwpancerne nie mogą być dostatecznie szybko przegrupowane na zagrożony kierunek;
- ukształtowanie i pokrycie terenu uniemożliwiają obsadzenie rubieży klasycznymi środkami przeciwpancernymi;
- zachodzi konieczność wykorzystania pocisków przeciw-

pancernych o dużym zasięgu, w jakie uzbrojone są śmigłowce szturmowe i przeciwpancerne.

W razie bezpośredniego zagrożenia bronią pancerną /czołgami/ przeciwnika, śmigłowce szturmowe lub przeciwpancerne na rozkaz dowódcy ogólnowojskowego, którego wspierają, wykonują start do wyznaczonej wcześniej rubieży, gdzie zajmują stanowiska ogniowe. Z chwilą zaistnienia dogodnych warunków otwierają ogień do wskazanych /amerykańska taktyka śmigłowców/ lub wybranych celów pancernych. Rubież ataku, czy to nad terenem własnym czy też przeciwnika winna w każdym przypadku znajdować się w najdogodniejszych warunkach terenowych, a stanowiska ogniowe zapewniać dobrą obserwację pola walki i umożliwić prowadzenie ognia, kierowanie pociskiem na torze lotu, a jednocześnie stwarzać dobre warunki do maskowania śmigłowca. /Rys. .../.

Do zwalczania broni pancernej śmigłowce używają głównie przeciwpancernych pocisków kierowanych, których charakterystyki taktyczno-techniczne przedstawiono w tabeli 1.

Oznaczenie lub nazwa /producent/	Zasięg /m/	Prędkość m/s	System kierowania
SS-11 /F/	3000	100	przewodowo-ręcznie
SS-12 /F/	4000	260	przewodowo-ręcznie
TOW /USA/	3750	280	przewodowo-półautomat. system napr. optycznego
HOT /F,RFN/	4000	270	przewowdow-półautomat. system napr. optycznego
HELLFIRE /USA/	ok.5000		laserowy

Prawdopodobieństwo zniszczenia czołgu przez jeden pocisk z maksymalnej odległości TOW-0,69; HOT-0,59; Hellfire-0,8-0,9,

Możliwości uzbrojenia śmigłowców rys. ... .

Rozpoznanie powietrzne.

Śmigłowce rozpoznawcze, według oceny specjalistów wojskowych NATO, dzięki swoim właściwościom takim jak mała prędkość /200 - 300 km/h/, dobra widoczność umożliwiająca bardziej dokładne rozpoznanie obiektu są jednak bardziej wrażliwe na ogień środków obrony przeciwlotniczej.

Do zasadniczych zadań śmigłowców rozpoznawczych lotnictwa sił lądowych należą:

- rozpoznanie środków napadu rakietowo-jądrowego przeznaczenia taktycznego i taktyczno-operacyjnego;
- rozpoznanie oddziałów i związków taktycznych sił lądowych przeciwnika, głównie pancernych, których wysoka ruchliwość wymaga ich ciągłej obserwacji;
- wykrywanie celów do uderzeń jądrowych, lotniczych i śmigłowców szturmowych lub przeciwpancernych;
- wykrywanie oddziałów wydzielonych i ogniowych grup manewrowych przeciwnika i ciągła obserwacja ich działania;
- obserwacja skrzydeł i luk w ugrupowaniu wojsk własnych;
- korygowanie ognia artylerii;
- zabezpieczenie rozpoznania desantów powietrznych;
- rozpoznanie terenu;
- rozpoznanie obrony przeciwlotniczej w ugrupowaniu wojsk przeciwnika;
- rozpoznanie obrony przeciwpancernej przeciwnika;
- określenie stopnia maskowania wojsk własnych;
- ustalenie przedniego skraju wojsk przeciwnika;
- rozpoznanie dróg przemarszu własnych wojsk;
- przerzut grup rozpoznawczych w głąb ugrupowania przeciwnika;

- rozpoznanie pogody.

Rozpoznanie powietrzne na śmigłowcach według sposobów wykonania dzieli się na:

- loty w celu obserwacji;
- rozpoznanie bezpośrednie celu /podstawowy rodzaj/.

Obserwacja jest prowadzona w celu kontroli ruchu wojsk i ich działań w rozległym rejonie. Rozpoznanie bezpośrednie jest prowadzone w celu uzyskania dokładnych danych o konkretnych obiektach /celach/ znajdujących się stosunkowo na niewielkiej powierzchni lub na określonych marszrutach.

Śmigłowce rozpoznawcze mogą także stanowić część składową grupy śmigłowców wsparcia ogniowego. W takim przypadku mogą spełniać nawet podwójną rolę: w pierwszym przypadku - jako środek rozpoznania i w drugim - jako powietrzne stanowisko dowodzenia dowódcy pododdziału lotniczego wykonującego uderzenie.

Rozpoznanie na śmigłowcach jest prowadzone zazwyczaj metodą obserwacji wzrokowej i fotografowania, jak również z wykorzystaniem aparatury radioelektronicznej i urządzeń dźwiękowych, Zasięg obserwacji wynosi średnio do 10-12 km. Podobny jest zasięg fotografowania ze śmigłowca lecącego na wysokości 2000 m. Ważnym sposobem prowadzenia rozpoznania powietrznego przez śmigłowce jest rozpoznanie radioelektroniczne a szczególnie rozpoznanie telewizyjne i radiotechniczne.

Zasięg przekazywania obrazu telewizyjnego ze śmigłowca może wynosić nawet do 50 km. Ponadto do prowadzenia rozpoznania powietrznego ze śmigłowców wykorzystuje się stacje radiolokacyjne czego przykładem może być system SOTAS zamontowany na śmigłowcu UH-60B. /Rys. .../. Umożliwi on prowadzenie rozpoznania w złożonych warunkach meteorologicznych w dzień i w nocy.

Rozpoznanie powietrzne na śmigłowcach prowadzi się zazwyczaj w składzie pary. Jeden ze śmigłowców poszukuje i rozpoznaje obiekt, a drugi ubezpiecza go ogniem, a w przypadku strącenia, zabiera ba pokład załogę. Śmigłowce rozpoznawcze wykonują loty z reguły na bardzo małych wysokościach, wykorzystując ukształtowanie terenu, a na większą wysokość wychodzą jedynie na krótki czas.

Stosując takie profile lotu, śmigłowce zmniejszają tym samym prawdopodobieństwo wykrycia ich przez posterunki obserwacyjne i stacje radiolokacyjne przeciwnika oraz skuteczność przeciwdziałania jego obrony przeciwlotniczej.

W celu zwiększenia skuteczności rozpoznania, do składu załogi śmigłowca są często włączani oficerowie sił lądowych, którzy znają taktykę prowadzenia walki na określonym szczeblu dowodzenia.

Wyróżnia się następujące sposoby działań:

- towarzyszenie powietrzne;
- samodzielne rozpoznanie.

Towarzyszenie naziemnym patrolom rozpoznawczym, ze względu na możliwość zdradzania położenia patrolu naziemnego, jest z reguły realizowane tylko do przedniego skraju wojsk własnych. Ma ono tą zaletę, że w oparciu o dane z rozpoznania powietrznego, naziemny patrol rozpoznawczy może szybko i bezbłędnie osiągnąć nakazany rejon. Podstawowym warunkiem wykonania zadań przez jedne i drugie patrole rozpoznawcze jest stabilna, dwustronna łączność.

Samodzielne rozpoznanie powietrzne będzie prowadzone zawsze bez ścisłego powiązania śmigłowców rozpoznawczych z innymi elementami rozpoznania oddziału lub związku taktycznego,głównie

w następujących przypadkach:

- przy niewystarczającym potencjale sił rozpoznania naziemnego;
- w razie konieczności szybiego rozpoznania sił przeciwnika, które włamały się w głąb obrony;
- zerwania dwustronnej łączności pomiędzy patrolem naziemnym i powietrznym.

Samodzielne rozpoznanie powietrzne wykonuje się także na korzyść grup uderzeniowych lotnictwa taktycznego i śmigłowców szturmowych lub przeciwpancernych.

Rola i znaczenie śmigłowców rozpoznawczych w zabezpieczeniu działań bojowych wojsk będzie systematycznie wzrastać a zakres wiadomości o przeciwniku zdobywanych za ich pomocą będzie się stopniowo zwiększał. Powstają: nowy sprzęt, nowe systemy rozpoznawcze i nowe metody prowadzenia rozpoznania. Główne kierunki rozwoju to doskonalsze, niezawodne we wszelkich warunkach atmosferycznych urządzenia rozpoznawcze oraz doskonalenie metod działania.

Transport powietrzny.

Transport powietrzny w siłach lądowych państw NATO jest realizowany w zasadniczej mierze przez śmigłowce transportowe i wielozadaniowe lotnictwa sił lądowych. Polega on głównie na przewozie wojsk, sprzętu bojowego, zaopatrzenia, przerzucie grup specjalnych oraz ewakuacji rannych i chorych. Zadania te wykonują organiczne i przydzielone poddddziały i oddziały śmigłowców transportowych.

Szczególne znaczenie w ramach transportu powietrznego posiada desantowanie wojsk. Operacje powietrznodesantowe są przeprowadzane w celu wykonania określonego zadania bojowego przez

pododdziały, oddziały i związki taktyczne przygotowane do transportu powietrznego. Desantowanie w działaniach zaczepnych prowadzone jest na głębokość 30-50 i więcej kilometrów od linii styczności wojsk.

Do przerzucenia kompanii powietrzno-desantowej potrzeba 4-6 śmigłowców CH-53G lub 20 śmigłowców UH-1A. Do przerzutu grupy bojowej w sile batalionu potrzeba około 60 śmigłowców UH-1D i 20 śmigłowców CH-53G. Konkretne potrzeby śmigłowców każdorazowo zależą od wyposażenia sił desantu do wykonywania poszczególnych zadań, np. różny zestaw pojazdów, skład i struktura sił i środków, zapas amunicji czy ilość broni ciężkiej co decyduje o planowaniu niezbędnych środków transportu powietrznego.

Wykonanie desantu wymaga realizacji szeregu przedsięwzięć z zakresu zabezpieczenia działań bojowych i zaangażowania sił zarówno lotnictwa sił lądowych jak i lotnictwa taktycznego a także sił lądowych.

Dowodzenie i łączność.

Do celów dowodzenia i łączności /np. retlanslacji/ stosowane są śmigłowce wielozadaniowe i rozpoznawcze wyposażone w aparaturę specjalnie do tego zadania przystosowaną. Użycie śmigłowców jako powietrznych stanowisk dowodzenia jest bardzo ważnym elementem dowodzenia dowódców różnego rodzaju jednostek wojsk lądowych.

Organizacja powietrznych stanowisk dowodzenia, zakres i sposoby wykonywanych przez nie zadań, zależą od konkretnej sytuacji, szczebla i wymagań stawianych przez dowódcę ogólnowojskowego, Ponadto powietrzne elementy dowodzenia w siłach zbrojnych państw NATO w szerokim zakresie są wykorzystywane

jako posterunki naprowadzania na cele naziemne grup samolotów uderzeniowych lotnictwa taktycznego, grup śmigłowców wsparcia ogniowego lub też grup łączonych samolotów i śmigłowców.

W łączności śmigłowce lotnictwa sił lądowych wykonują loty łącznikowe, kurierskie i jako retlanslatory. Są także przystosowane do zrzutu i przyjmowania meldunków oraz rozwijania łączności przewodowej.

Zwalczanie śmigłowców przeciwnika w powietrzu.

Zwalczanie śmigłowców przeciwnika w powietrzu jest zadaniem lotnictwa sił lądowych dość niedawno sformułowanym. Do jego powstania przyczynił się dynamiczny rozwój śmigłowców bojowych zarówno na Wschodzie jak i na Zachodzie, a tym samym potęgujący się wzrost zagrożenia wojsk lądowych.

Obecnie uważa się, że śmigłowce będą zdolne do osłony własnych oddziałów i pododdziałów pancernych przed uderzeniami śmigłowców przeciwnika. Koncepcja ta szczególnie intensywnie realizowana jest w Stanach Zjednoczonych poprzez doraźne modernizowanie około 600 śmigłowców rozpoznawczych OH-58 C/D, OH-6 i szturmowych AH-1T. Zasadnicze jednak w przyszłości zadanie to mają realizować specjalnie konstruowane dla tego celu śmigłowce typu LHX, przewidziane do wprowadzenia na uzbrojenie na początku lat 90-tych. Konstrukcję śmigłowca LHX będą cechowały: prostota, lekkość, niewielkie wymiary, zwrotność i duże osiągi. Jako uzbrojenie przewiduje się lekkie działo pokładowe, pociski rakietowe klasy "powietrze-powietrze" oraz urządzenia wykrywania, śledzenia i kierowania. Również w innych państwach NATO trwają prace konstrukcyjne nad śmigłowcem - "niszczycielem śmigłowców". Jednocześnie intensywnie opracowuje się i sprawdza zasady taktyki i zastosowania bojowego. Analiza badań w zakresie teorii

walki powietrznej śmigłowców wykazała, że taktyka powietrznych śmigłowców powinna opierać się na maksymalnym wykorzystaniu specyficznych cech śmigłowca: zdolność ukrytego wyjścia na rubieże odpalania rakiet i prowadzenia ognia w połączeniu z radioelektronicznym obezwładnieniem środków kierowania ogniem przeciwnika. Specjaliści zachodni uważają, że w przyszłej wojnie śmigłowce będą przede wszystkim prowadziły walki powietrzne na małej odległości z zastosowaniem manewru. Dlatego ich podstawowym uzbrojeniem powinny być pociski rakietowe odpalane z małej odległości i działa.

Zagadnienie 4. Czas ...

Organizacja i wyposażenie lotnictwa sił lądowych.

Stany Zjednoczone.

Lotnictwo sił lądowych w Stanach Zjednoczonych jest oddzielnym rodzajem wojsk w siłach lądowych. Struktura organizacyjna lotnictwa sił lądowych Stanów Zjednoczonych uzależniona jest od szczebla dowodzenia i charakteru realizowanych zadań. W związkach taktycznych i oddziałach jest ono zorganizowane w brygady, bataliony kompanie, plutony, sekcje i drużyny.
Organizacja i wyposażenie elementów lotnictwa sił lądowych występujących na poszczególnych szczeblach przedstawiają schematy 1,2,3,4,5,6.

Republika Federalna Niemiec.

Lotnictwo sił lądowych RFN stanowi samodzielny rodzaj wojsk. Pod względem operacyjnym podlega dowódcom związków taktycznych sił lądowych. Najwyższym związkiem taktycznych sił lądowych który posiada organiczną jednostkę sił lądowych jest korpus armijny. Organizację lotnictwa sił lądowych korpusów armijnych RFN przedstawia schemat 7.

Wielka Brytania.

W 1KA Wielkiej Brytanii jest dowództwo lotnictwa sił lądowych, któremu bezpośrednio podporządkowana jest eskadra śmigłowców rozpoznawczych. Dywizje sił lądowych posiadają po jednym pułku śmigłowców. Organizację i wyposażenie tych jednostek przedstawia schemat 8.

Belgia.

Lotnictwo sił lądowych w czasie pokoju zorganizowane jest w całości na szczeblu korpusu armijnego. Podlega ono bezpośred-

nio dowództwu lotnictwa tego związku taktycznego i zorganizowane jest w 3 eskadry.

W okresie zagrożenia lub wojny eskadry śmigłowców zostają podporządkowane dywizjom, które w czasie pokoju nie posiadają organicznych pododdziałów lotniczych. Eskadra lotnictwa lekkiego stanowi organiczny pododdział dowództwa korpusu.

Organizację i wyposażenie tych jednostek przedstawia schemat 9.

Holandia.

Lotnictwo sił lądowych Holandii w czasie pokoju zorganizowane jest na szczeblu 1KA w Zgrupowanie Lotnictwa Sił Lądowych składające się z 4 eskadr śmigłowców /w tym jednej mobilizowanej/ i eskadry zabezpieczenia materiałowo-technicznego. Dywizje sił lądowych w czasie pokoju nie posiadają organicznych pododdziałów lotniczych, natomiast w czasie zagrożenia lub wojny otrzymują po jednej eskadrze śmigłowców.

Organizację, wyposażenie i podporządkowanie lotnictwa sił lądowych KA Holandii przedstawiono na rys. ... .

Jutlandzki Korpus Armijny.

W korpusie tym lotnictwo sił lądowych zorganizowane jest w oparciu o pułk lotniczy 6DZ. Organizację i wyposażenie pułku lotniczego JKA przedstawiono na rys. 10.

ZAKOŃCZENIE.

Przedstawione w wykładzie zagadnienia dotyczące przeznaczenia, zadań, organizacji i wyposażenia lotnictwa taktycznego i lotnictwa sił lądowych państw NATO świadczą o ich znaczeniu w siłach zbrojnych państw NATO.

Zarówno lotnictwo taktyczne jak i lotnictwo sił lądowych podlegają systematycznemu rozwojowi zarówno w sferze struktur organizacyjnych, jak i wyposażenia i uzbrojenia w celu sprostaniu wymogom perspektywicznego pola walki. Szczególną rolę mają odegrać w realizacji koncepcji operacyjno-strategicznej "głębokie uderzenia". Do czasu opracowania i wprowadzenia nowych środków walki jakie są przewidywane do realizacji koncepcji, lotnictwo ma odegrać decydującą rolę w niszczeniu wojsk przeciwnika na całej głębokości jego ugrupowania.

Duża znajomość przedstawionych zagadnień pozwoli na właściwą analizę i wyciągnięcie odpowiednich wniosków w procesie dowodzenia i kierowania wojskami.

Wydrukowano w 3 egz.
Egz. nr 1-3 Bibl.Nauk.OZS
Wyk. płk Tęgos
Druk.L.Ł. d.14.9.87 r.
Nr ks.masz. pf 47/RW